

Setmanari de Banyolas

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

A Banyolas: . . . . . 1'00 pta. tin estre.

A fora: . . . . . 1'25 »

Número solt: 10 céntims.

Periódich d'acció catòlica

Redacció y Administració:
Carrer de Girona, Número 6 A

Banyolas, 27 de Novembre de 1910

Anuncis y comunicats á preus convencionals
No's tornan els originals

Pel mon polítich

Tots recordém aquell període vergonyós de la política espanyola que portá al poder al senyor Moret, del mateix modo que una onada escumosa porta en dies de temporal un suro á la platje.

Y tots recordém de quin modo fou també llessat del poder aquell suro, ó sigui aquell home vuíd, que ab la eloqüencia cubríá sa falta d'idees y d'orientació y de voluntat.

La seva cayguda del poder tou tan desgraciada com indigne havia sigut la manera de pujarhi. Caygué, y que ni may que hi torni, cosa que no ho crech possible, porque, per mals governs que vinguin, no'n trovarém segurament cap que, guanyantlo en desacerts, arribi á fer esborrar el desastrós recort deixat per aquell.

¿De quina manera pujá al poder el senyor Moret?

De la següent. Elements corromputs de la societat entraren en fermentació; aquesta fermentació tou avivada desde l'estranger per enemichs d'Espanya; y aquets enemichs de fora y 'ls enemichs de tot ordre social que tenim á dintre foren ajudats pel célebre trust que, ab tots aquells gasos de descomposició social, inflá aquell globo que havia de portar al poder al home que menos convenia á Espanya, y més convenia als interessos de la empresa periodística que, en sa ambició, volia governar á la nació tras cortina, tinguent com á cap visible y editor responsable á un Moret disfressat de governant.

Y un cop inflat el globo ab els escrits de la premsa frustera de «guerra á los tiranos Maura y La Cierva... y los gritos de la opinión... y los deseos de las naciones cultas... y los clamores de la Europa consciente ecta. ecta.», aquell globo aná pujant, pujant fins á colocar en el poder al pobre presoner del trust que havia de deslliurar á Espanya de la terrible reacció.

Y aquell governant del trust, enlluernat ab les insensades que aquest li dedicava, y sentintse alabat pels revolucionaris, no sabia lo que li passava de content y's creya l'home indispensable, no compreguent que estava presoner y subjectat á la més vergonyosa tutela.

Qual tutela hauria sigut cada dia més forta y ruïnosa afins que ell, hauria entregat á n' els revolucionaris, junt ab el govern, la Nació en-

tera y aquestos, molt agrehits, li haurían concedit el títol de Europehisador d'Espanya.

Sort que l'instint de conservació, que moltes vegades inspira més que 'ls grans ideals patriótics, féu obrir els ulls als principals del partit liberal, els quals, ab gran disgust dels revolucionaris y del trust tregueren del poder aquell governant funest.

Desde allavores afins are han passat coses en la política que convé ficarhi l'atenció per les ensenyances que entranyan.

A la nació vehina, Portugal, hem vist á un Govern que, á semblantse de lo que feya en Moret, compartia molt amigablement el poder ab els revolucionaris y tenia tals virtuts de flexibilitat, condescendencia y fraternitat democrática, que arribá fins al estrem de tancar els ulls, per no veurer y tenir que castigar als que havían assassinat al Rey y al Príncep de la Corona.

Era aquell un govern modelo y á la europea y del tot conforme á les máximes que 'ls Mentors del trust havían donat al nostre desgraciat Telemach.

Y com allí no hi hagué ningú que tragués prompte del poder el tal govern, vingué lo que irremissiblement havia de venir, ó sigui, que 'ls revolucionaris se quedaren totalment ab el poder que fins allavors sols tenían á mijes y feren igual, completament igual que lo que pensaven fer els d'aquí.

Durant aquest temps hem vist també com en altre nació vehina, Fransa, un governant socialista y d'antecedents revolucionaris, al trovarse primerament ab l'aument cada dia creixent d'apatxes y després ab la vaga general y revolucionaria dels carrilaires, mostra tals actes d'energia, invoca ab tanta enteresa els principis fonamentals del ordre social, dona disposicions tan series (que difícilment les hauría donat el General Franco á Portugal y el Sr. Maura á Espanya) y 's presenta á les corts ab tal arrogancia de dictador, que admira á tot el mon; y, quan semblava que al obrar aixís havia de fracassar y rebre els anatemas de la Europa conscient, (segons venen pronosticant cada dia en contra de tots els governants serios les nostres cotorres del periodisme) ens trovém ab la sorpresa de que aquell dictador es aplaudí frenéticament en un parlament d'homes que havían patrocinat totes les idees disolvents; y, en lloch de caurer, s'arrela en la opinió y s'affirma considerablement el poder.

Y, durant aquest temps un altre polítich

(quest es de casa nostra) que havia fet també les seves escursiones radicals ab gran gust de 'ls elements disolvents de Valencia, Barcelona y altres parts, ve á ocupar el poder, al deixarlo el senyor Moret.

Com era la primera vegada d'ocuparlo, la opinió sensata s'el mirava com una incógnita. Més tots hem pogut observar que, aixís com les debilitats y vacilacions dels seus primers actes davant dels revolucionaris teyan témer que fracassaria igual que 'l seu antecessor; en cambi, desde 'l moment que, escoitant les llistons de energia conservadora que desde Fransa li ha tingut que donar un governant socialista, s'ha decidit á cambiar de táctica y á parlar un xich á l'estil d'aquell en favor de l'ordre y la disciplina y del respecte á les lleys, tots l'hem vist afirmarse considerablement en el poder y conquistarse la quefatura del partit liberal que 'l senyor Moret havia llessat per la finestra.

Y no es que la verdadera opinió, la sensata, la dels elements conscients, estigui satisfeta del govern del Sr. Canalejas ni molt menos. Ans al contrari, l'ha combatut y ha fet molt bé, y'l combatirá ab més energia si no modifica les tendencies que vol donar als projectes de ley d'associacions y d'ensenyansa. Pero, aquesta opinió conscient, sens olvidar tot aixó, s'el mira, n'obstant, ab centa benevolencia, ben diferenta per cert de la gran indignació que li havían produhit els actes del inepta Moret.

Si bé hi ha moltes maneres de conspirar, per escalar el poder, no hi ha, en cambi, més que una manera de governar. Governar vol dir fer obra constructiva, positiva, basada en mantenir l'ordre, fer cumplir les lleys y orientarse pel camí de la veritat y del bé. Y aixís els polítichs que antes d'ocupar el poder han fet més ó menos obra disolvent, tenen que cambiar ó anarquistes, si no volen fracassar.

Avuy que les nacions se troven desguiciades per un desbordament de llibertat ó llibertinatje, y senten sobre seu l'opresió dels grans despotismes que aquesta mateixa falsa llibertat va engendrant, un instint de conservació les porta á desitjar governants d'enteresa y energia.

Y quan aquesta falsa llibertat arriba á comourer de tal manera els fonaments del ordre social que s'introdueix una corrent d'anarquia, allavors els pobles aclaman al primer dictador que's presenta á llibertarlos.

Les cròniques que llegim de Fransa ens diuen que allí tenen set d'un dictador. Aixó explica l'èxit de Briant al presentarse ab esprit de tal.

Y Espanya ¿qué es lo que desitja? ¡Ah! Espanya no ho sab gaire lo que vol, porque, desde que ha volgut renyir ab l'història y olvidar ses glories, y sa grandesa y sa tradició y sa cultura que civilisa mitj mon... desde que ha perdut la conciencia de si mateixa, ó millor, desde que ha perdut els bous, va buscant les esquelles per aquets mons de Deu de les nacions cultes. Sembla que are en l'actitut del Sr. Briant ha trovat el nostre govern una de les esquelles que buscava. Y al ferla sonar sembla ha comprés que no's pot governar compartint el poder ab empreses periodístiques ni ab els revolucionaris.

La premsa calumniadora

A hores d'ara nostres llegidors haurán vist el fallo favorable dels facultatius y poble de Barcelona tornant per la fama de les religioses de Sta. Isabel, malgrat la propaganda de mala ley feta per «El Progreso», «El Diluvio» y «El Poble Catalá».

La campanya que en defensa d'aquelles Monges ha fet nostre estimat colega «Correo Catalán» perseguint sentes descans y posant en la picota als vils calumniadors ha exitat les simpaties y admiració de totes les persones honrades de Barcelona y fora d'ella.

Aixís com el «Correo Catalán» ha desenmascarat á la premsa calumniadora de Barcelona, el «Noticiero Extremeño» y el «Correo de Andalucía» han fet lo mateix ab la de Madrid que 's dedicava á difamar á les inocentes Religioses perseguides á Portugal pels revolucionaris.

Vegis ab quina energia el «Noticiero Extremeño» fujeteja á aquesta premsa asquerosa:

«Canallesca, ruín, infame, estos son los primeros calificativos que á cualquier

y enllà ab el Camí de Guémol; acordant que la Comissió de Foment la estudihi y la trassi.

El Sr. President dona compte de haber cridat al contratista Sr. Aradas respecte les obres del Matadero y de que ha ja reparat els desperfectes que s'havian notat.

Finalment: fentse ressó de la general y unànime aspiració del públich, exteriorisada per les manifestacions de los Presidents y Representants de Asociacions de totes menes de la localitat, prensa local y demás elements que contribuïren á la realisació del programa de la passada festa major, y molt particularment al éxit de la novella «Festa del Peix»; aixís com del desitj de la Corporació municipal, agrahida als sacrificis de totes classes que ha vingut imposantse el Sr. Darder, sense altre mira que lo foment dels interessos d'aquesta vila; propose lo Sr. Alcalde de tributarli un homenatge de gratulut, y per unanimitat s'acordá:

1.ª Nomenar al Sr. Darder fill adoptiu de Banyolas.

2.ª Que la part de paseig compresa entre lo conegut per «Paseig del Sr. Dalmau» y l'extrem del carrer de la Barca, ó sia, el lloch ahont se feu lo llessament de peixos, s'anomeni en lo successiu «Avenida de Francisco de A. Darder.»

3.ª Que per suscripció popular en la que la cuota maxima no passi d'una peseta, s'adquireixi y se li regali una planxa de plata ó un artístich pergami en que s'hi trabi lo títol de fill adoptiu, acompanyant un album ab les firmes de tots los donants.

A informe de la Comissió de Foment se acordá disminuir les dimensions de la obertura practicada en lo teulat del escorxadore destinat á la matansa de porchs pels inconvenients que oferia en dies de pluja.

S'acordá per el diumenge vinent rebaixar l'entrada de l'Exposició á 10 centims, per aixís facilitar més l'entrada al públich.

Escoles graduades

Per la seva importancia publicuém integro el R. D. concedint les dos escoles graduades á la nostra vila.

Visto el expediente incoado á instancia del Ayuntamiento de Bañolas «Gerona» solicitando la conversión en graduadas de las Escuelas que sirven D. Francisco Estartús y D.ª Teresa Gascóns. Resultando que se han cumplido las prescripciones del R. D. de 6 de Mayo de 1910. Considerando que la conversión solicitada responde á una necesidad de la enseñanza en Bañolas.

Vistos los favorables informes emitidos por la Sección 1.ª del Consejo de Instrucción Pública y el Inspector de 1.ª enseñanza.

S. M. el Rey q. D. g.—se ha servido disponer.

1.º Que se convierten en graduadas las escuelas de referencia con arreglo al R. D. de 6 de Mayo último, continuando al treinta de ellas los maestros que las sirven.

2.º Que la Junta provincial de Instrucción Pública de Gerona proceda al nombramiento de un auxiliar interino de cada sexo que con el carácter de maestros de Sección presten servicios en las mismas graduadas.

3.º Que será requisito indispensable para autorizar la apertura de clases y acreditar haberes á los Auxiliares, que el Inspector de 1.ª enseñanza certifique bajo su responsabilidad que los locales reúnen las condiciones exigidas por la Pedagogía y la Higiene.

4.º Que tanto del cumplimiento de esta orden como del comienzo de la organización graduada se dé cuenta á este Ministerio.

De Orden del Sr. Ministro lo traslado á V. S. para su conocimiento y efectos.

Dios guarde á V. S. muchos años.—Madrid diez de Noviembre 1910.—El Subsecretario, E. Montero.—Sr. Alcalde Presidente del Ayuntamiento Constitucional de Bañolas «Gerona».

Crónica

Pera la assamblea general d'ensenyança que tindrà lloch á mitjans del pròxim Desembre á Madrid, el Sr. Bisbe de Calahona, ha encarregat á la presidencia de la Junta qu'ha d'entendre en la organització dels treballs preparatoris pera aquella assamblea en tota la provincia de Logroño, al nostre compatrici y distingit amich el Dr. Frederich Dalmau, catedràtich d'aquell institut.

L'enhorabona per tan senyalada distinció.

S trova greument malalt el nostre benvolgut amich, Rnt. Joaquím Abras, ex-vicari d'aquesta parroquia y actualment beneficiat á Bagur.

El nostre actiu diputat Sr. Juli Fournier, ha obtingut del Ministre la concessió d'escoles graduades que desde temps estava gestionant. Donantne compte el dia 21, enviá al Sr. Alcalde, el següent telegrama: «Díceme ministro concedida graduación escuelas esa villa. Sea enhorabuena.—Julio Fournier».

Aquesta concessió, té per la nostra vila importancia extraordinaria, puig que d'aquest modo l'Estat pagarà dos professors y una professora. L'Ajuntament en ple enviá al Sr. Fournier un telegrama de felicitació.

Al mateix temps ha obtingut el senyor Fournier, una subvenció de 1000 pessetes pera la reparació de la Iglesia Parroquial.

La senyora mare del nostre estimat amich D. Martiriá Butiñá está malalta de cuidado. Li desitjem un prompte y total restabliment.

A les primeres hores de la matinada del passat dimars fou robat el magatzem de draps del nostre compatrici D. Bernat Butinyá que viu á Gerona, haventse sustret del mateix 50 pessetes en metálich y varios kilos de plom.

En el número passat á causa d'haverse traspapelat les proves del escrit del Sr. Darder passá aquest sents corregirse y per aixó ha aparegut ab varies errades d'imprenta que 'l bon sentit dels llegidors subsanarà.

Dissapte de la setmana passada vingueren á Banyolas els alumnes que estudián el sext any del Batxillerat en el Seminari-Col·legi del Collell, acompanyats dels professors Reverents Font y Gironés.

Al matí visitaren el notable Museu de prehistoria de D. Pere Alsius y á la

tarde l'exposició de piscicultura y pesca; tornantsen al Collell á posta de sol.

Desitjem que'ls hi haja sigut ben agradable la excursió.

Hem vist els elegants carnets que reparteix la companyia d'automóvils de aquesta vila á Girona y vice-versa. Además del horari que té establert la dita companyia, hi ha el dels trens de M. Z. A., Gerona á Olot, S. Feliu de Guixols y de Flassá á Palamós.

Creyém que sería d'interés del públich y de la companyia, que procurés aquesta que les hores de sortida y arribada fossin lo més exacte possible, que no 's prenguessin el temps massa just á fi d'evitar que'l viatger pugui per tren y que en cas de *pause* no haja de quedar interromput el servey, cosa que succeheix massa sovint.

Del Boletí Oficial de la Cámara Agrícola del Ampurdá, de Figueras.

«Son generales en todas las poblaciones de importancia de la provincia y en la nuestra, las quejas y perjuicios del pequeño comercio, á consecuencias del abuso y procederes de muchas casas de las capitales cuyos viajeros venden géneros de toda clase y en íntimo detalle por domicilios particulares, con la agravante de que sin pagar contribución, ni alquileres, ni nada, hacen una competencia ruiosa que á todo trance debe evitarse. Bien merecen secundarse las iniciativas que el comercio de San Feliu de Guixols ha propuesto sobre el caso.»

De la Junta Directiva del Patronat Obrer Tradicionalista, hem rebut una nota detallada dels gastos é ingressos de la Tómbola Benéfica, que durant els dies de la passada festa major, va funcionar en aquella societat. En la impossibilitat de publicar íntegra la nota remesa, á prechs d'aquella publiquem el següent extracte:

Ingressos.	808'15 Ptes.
Gastos.	660'90 »
Beneficis.	147'25 »

Aquestos han sigut distribuïts de la següent manera:

Al Sant Hospital.	40'00 Pts.
À una familia necessitada.	30'00 »
A les Hermanites dels pobres.	50'00 »
Total.	120'00 »

Les 27'25 pessetes sobrants quedan en poder de la Junta del Patronat, destinades á socórer als socis que 's trovin malats ó necessitats.

Els comprobanis dels datos que publiquém están de manifest en la Secretaria del Patronat á disposició de cualsevol que tingui gust d'examinarlos.

Avuy ha sigut cursat el següent telegrama d'adhesió á la Semana Social de Barcelona.

«Palacio Episcopal. Barcelona. Gerente Acción Social Popular en Bañolas

salude Prelados y católicos sociales reunidos Semana Social, adhiriéndose entusiastamente. Congost».

La fira de S. Martiriá, celebrada dijous, va resultar aquest any concorregudíssima, á pesar del temps que la vigilia amenaçaba destorbarla.

Era extraordinari el concurs de bestiar, si bé ab relació ab el número, les transaccions no foren tantes, com fora de desitjar.

Desde el día 15 d'aquest mes, les hores d'oficina á la delegació d'Hisenda de la provincia son de 9 á 13 y de 17 á 19.

Demá es fira á Castelló d'Ampurias y dimecres á Olot y Torroella de Montgrí.

Diumenge passat varen perdre unes arrecades en la Iglesia de Guémol. Qualsevol que les hagués trovades, si vol tornarles á la duenya se li donarán les gracies y alguna propina si la vol. Pot entregarles al sacerdot de dita Iglesia ó bé on aquesta administració.

Mereix totes les censures la manera de portarse dels que van á visitar la Iglesia de Guémol ja que, sens tenir cap respecte á la santetat del temple hi brennen tranquilament, sobre tot en les tardes dels dies festius, de modo que 'l día següent s'hi trovan devant la capella del Remy peles de poma, castanyas ó cacau, ets., ab engrunes de pa.

A pesar d'haberse anunciat ja fa dies que la casa tenda del Sr. Juan Bosch (Meriquildo) estava autotizada per rebre els encàrchs per fer celebrar misses á Guémol, continuan molts, encar, anant á trovar altres persones que les han de dirigir á dita casa.

El día tres de Desembre comensarà 'l Novenari d'Animes á la Iglesia parroquial de Miánegas si á Deu plau, predicant un Sr. Sacerdot de Gerona.

La Caixa d'Estalvis ha fet durant la passada setmana les següents operacions: Imposicions, 73'10 pessetes; Reintegros, 00; Llibretes noves, 3.

Divendres passat se verificá la clausura de la exposició de piscicultura, de qual important acte 'ns ocuparém en el pròxim número.

També parlarém extensament en el número pròxim de la qüestió dels consums y de la sessió que'l día 22 del corrent celebrá la Junta Municipal, en la que s'acordá continuar ab l'administració directe de dit impost, lo que no hem pogut fer en el número actual per falta d'espai, com tampoch hem pogut publicar, per la mateixa causa, una correspondencia de Madrid de interés per la nostra vila, que també publicarem en el pròxim.

Fábrica de paper "contínuo,"

Especialitat en papers colats
para la industria tapera

Joseph Frigoia

Banyolas (Borgoña)

TALLER FOTOGRÁFIC

Tiratjes de tarjetes postals al bromuro y esmalt

RETRATS-AMPLIACIONS-REPRODUCCIONS Y MINIATURES

Francisco Xavier Mateu

BANYOLAS

Se fan tiratjes especials pera qui'ls desitji, enviant solsament els CLICHÉS.

AMPLIACIONS DE REGALO

De avui a fi de Maig prop-vinet, les de tamany natural per 25 pessetes se regalarán ab son elegant y artistic encuadrat y corresponent vidre.

CIRILO MASOLIVER

PINTOR Y DORADOR

Colocacio de papers pintats

Valls, 19.—BANYOLAS

XACOLATA

Torrent

CASA FUNDADA EN 1780

Puresa garantida.

Proveïdors de la Reial Casa.

Premiada en distintas Exposicions.

CLASSES ESPECIALS

pera colegis y comunitats religioses.

Especialitat en la fabricació de xacolats fins

ab canyella y vainilla

DESPATX CENTRAL

Escribanías, 8.—Banyolas

LA VIOLETA

CARPINTERIA

— DE —

Joseph Romans

Carrer Major.—BANYOLAS

FÁBRICA DE CALS HIDRAULICA, GUIX Y CIMENT

— DE —

Vicens Laqué

Banyolas

Tenda LA CONCEPCIÓ

— Pintures, pince ls, barnissos de totes menes —

JOAN PUJOL

TURERS, 8.—BANYOLAS

Acreditada Fábrica

— DE —

PASTES PERA SOPA

LA

CATALANA

Banyolas

CICLISTES: Si voleu estar ben servits, en BICICLETES accessoris y tota mena de reparacions, dirigiuvos al conegut ciclista

Joseph Figuls

Especialitat en pneumáticos.

HEAGLE HUTCHINSON.

BANYOLAS

Gran Fábrica de Chocolates

EL LAGO

— DE —

Lluís Tremoleda

CARRER DE GUIMERA.—BANYOLAS

Fábrica de Xocolata

DE

Dolores Torras

BANYOLAS

BARBERIA

DE

Jaume Geli Verdaguer

Carrer Mayor, 23 y Plaça de la Vila, 21

BANYOLAS

L'Unión

Compañía anónima de segurs contra incendis

Fundada en 1828

La NEW-YORK

Compañía de segurs sobre la vida

Fundada en 1865

L'Assicuratrice Italiana

Societat anónima de segurs contra 'ls accidents y reassegurs

Representant á Banyolas: EUDALD GARCÍA

Granades y aparatos "Biosca,"
matafochs sistema "Biosca,"

Unich representant y venedor en la Provincia

Jaume Casellas Constructor d'obras

Plassa del Dr. Rovira, 1.—BANYOLAS

¡MALALTS! ¿Voleu recuperar aviat les forces perdudes y disposar d'una naturalesa ferenya?
Feu ús del **Bioferm Sócatarg :::**

Indicat en la Tuberculosis, Raquitisme, Neurastenia, Impotencia, Desgana, Convalescencies, Agotament per haber passat malalties greus o per excessos de treballs moral o corporal. Es un medicament de gust agradable, recomanat per tots els metges que 'l coneixen, perqué han comprovat que refú depressa y ab seguretat.

Preu de venda: 3 ptes. l'empolla.

NOYES de colors pàlils, ab desvaneixements, caparro, cansanci, flaquesa, desarreglos menstruals, etc conseqüenciu que aviat desapareixi tot aixó fent ús de les

Píldores ferruginoses Sócatarg

Reconegudes com la meditació més certa pera la curació de l'Anemia, Clorosis, Linfatisme, Fluix blanc, Menstruació dolorosa é irregular, etc. etc. Obren també com a depuratives.—Les Píldores ferruginoses Sócatarg per sa composició y estar envoltades d'una capa especial, resulten sense gust, d'agradable flaire, no cansan al pahidor y son de molt bon pendre.

Preu de venda: 2 ptes. el pot.

Únic y exclusiu preparador del

BIOFERM SÓCATARG y de les **PÍLDORES FERRUGINOSAS SÓCATARG**

J. Gratacós Vallmajó, Apotecari.

Dispositari á Barceloua **J. Viladó,** Rambla Catalunya, 36

PUNTS DE VENDA: A les Farmacies y Droguerías ben proveides de per tot arreu.